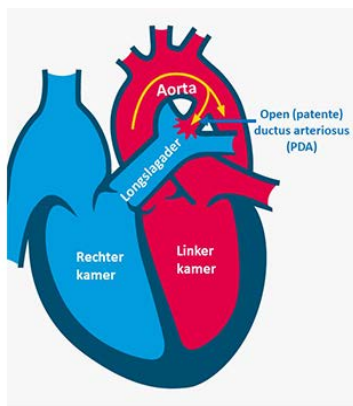

Nieuwsbrief

Universiteit Utrecht

Cardioscreening Schapendoes

Bestuur VNS

Via Mariska Meerveld (van Ons Vrolijk Doesje) heeft Dr. Santarelli, PhD, veterinaire cardiologe aan de Universiteit van Utrecht, contact opgenomen met de VNS over mogelijk op te starten onderzoeken naar hartproblemen bij Schapendoezen. Na een gesprek en uitgebreid mailcontact heeft het bestuur van de VNS haar medewerking aan twee studies toegezegd. In deze nieuwsbrief willen wij gezamenlijk uitleggen wat we van plan zijn, waarom en waar we uw hulp voor willen inroepen.

Inhoud:

Bestuur - P1

Wat is een PDA - P2

Mira's verhaal - P3 & 4

Giorgia Santarelli - P4 & 5

Wat, voor wie, waar? - P5

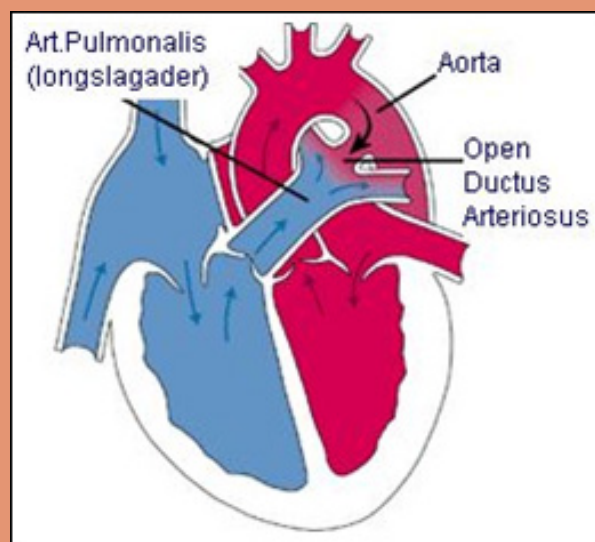
Wat is een PDA?

Voor de geboorte van een pup gaat het bloed via een verbindingsader (ductus Botalli) vanaf de lichaamsader naar de longslagader.

Dit is noodzakelijk om de foetus van zuurstof en voedingsstoffen te voorzien omdat dan de longen nog niet werken. Deze verbindingsader behoort na de geboorte binnen een week uit zichzelf te sluiten.

Soms sluit de verbinding niet. Er stroomt dan nog steeds extra bloed naar de longslagader en dan terug naar de linkerharthelft in plaats van naar de lichaamsader en terug naar de rechterharthelft.

Dit zorgt ervoor dat de linkerharthelft extra hard moet werken.

Hoe wordt een PDA ontdekt?

Pups worden als ze een week of 5-6 zijn, door de dierenarts onderzocht bij de fokker. Er wordt dan o.a. naar het hartje geluisterd. Soms hoort de d.a. een hartruisje, soms niet. En PDA is een zeer herkenbaar geluid, als een zwaar draaiende machinekamer. Indien de dierenarts vermoedt dat het om een PDA gaat, wordt de pup doorverwezen naar een specialist voor bevestiging middels een echocardiogram en kan deze, indien noodzakelijk, worden geopereerd. Sluiting van de ductus is de beste optie. Dat kan chirurgisch, door een hechting rondom waardoor het bloedvat als het ware 'afgebonden' wordt, of door middel van interventiecardiologie. Via een bloedvat in de lies wordt er dan een implantaat ingebracht. Dit kan een 'coil' (spiraaltje) of 'een soort paraplu-tje' zijn waarmee het bloedvat afgesloten wordt, waarna het verkleefd. Als een ductus tijdig wordt gesloten zijn de vooruitzichten doorgaans goed. Eventuele vergrotingen en vervormingen kunnen dan door het 'jonge' hart nog worden gecorrigeerd.

In veel gevallen wordt een diagnose dus al jong gesteld, maar helaas komt het soms voor dat een PDA wordt gemist of er ten onrechte wordt verondersteld dat de pup er wel overheen groeit.

Er zijn elk jaar enkele PDA-gevallen bij diverse fokkers, binnen en buiten de VNS. Uiteraard is bekend bij welke fokker en uit welke combinaties deze gefokt zijn. Er is helaas geen eenduidig beeld wat wijst op simpele aanwijsbare "oorzaken". De wijze van vererving en erfelijkheidsgraad van PDA is niet bekend.

De Universiteit van Utrecht vraagt onze medewerking om de opleiding van dierenartsen te verbeteren, zodat er hopelijk zo min mogelijk PDA's zullen worden gemist. Daarnaast wil men de vererving proberen uit te zoeken. Wij voldoen hier als rasvereniging graag aan, omdat wij denken dat dit de gezondheid van pasgeboren pups ten goede komt (betere herkenning van mogelijke hartproblemen) en we hopen dat er op termijn een DNA test beschikbaar kan komen, waarmee we deze aandoening volledig uit zouden kunnen bannen.

Mira

DOORMARJON SUVAAL-VAN ANGEREN

Beste Schapendoesliefhebbers,

Mij werd gevraagd om het verhaal van Ons Vrolijk Doesje Kamira te vertellen.

Ik zal mij allereerst even voorstellen: ik ben Marjon Suvaal-van Angeren en ben sinds 1985 lid van de VNS. Tot eind 2011 heb ik dozen gehad. Nadat de laatste does Tessa was overleden hebben we na een rustpauze toen ik met pensioen ging toch weer besloten doesjes te nemen. Eerst kwam Jara in 2017 en 3 jaar later haar halfzusje Mira.

Op de leeftijd van 9 weken bezochten wij met Mira de dierenarts voor de puppievaccinaties en gezondheidsonderzoek. “Ik hoor heel in de verte een ruisje,” werd mij gezegd, “maar... daar groeit ze wel overheen hoor!” Mira speelde met allerlei honden, volgde puppy-, vervolgcursussen, hooper en detectie met mij. Bij de vaccinaties van 12 weken zei de dierenarts niets over het ruisje, dus dachten wij er ook niet meer aan. Met de jaarlijkse controle en vaccinatie zei de dierenarts weer dat ze een heel licht ruisje hoorde en raadde ons aan om naar een goede röntgenloog te gaan. In de auto zei ik nog tegen René, mijn man: “Ik hoop niet dat ze een Open Ductus Botalli heeft.” Had ik dat maar niet gezegd want inderdaad: Mira had een ODB, door de specialisten PDA (Persisterende Ductus Arteriosus) genoemd.

De cardiologe, Giorgia Santarelli, maakte een echo van het hartje van Mira en kwam inderdaad tot de conclusie dat ze een PDA had en zag een vergrote linkerkant van haar hartje, waardoor ook de linker hartklep lekte. Mira moest geopereerd worden en kreeg een zogenaamd paraplu-tje. Ondertussen was Mira bijna 1,5 jaar. Alles ging goed tot Mira vanaf 15 oktober 2022 opeens niet meer wilde eten. Ze speelde niet meer met Jara en haar vriendjes en zonderde zich af. Op maandag 17 oktober 2022 gingen we met Mira naar onze eigen dierenarts. Op woensdag 26 oktober at Mira nog steeds niet of weinig en ondertussen was ze afgevallen van 14,5 naar 10 kg. We zijn toen weer naar de Dierengeneeskundige faculteit in Utrecht gegaan. Op de hartecho was te zien dat de ductus weer open was.

Op aanraden van Giorgia gingen we met Mira naar een andere cardioloog die veel ervaring had met het inbrengen van een implantaat. Hij bevestigde dat het implantaat was gekanteld en vastgegroeid was in de zijwand van de verbindingsader. Het was erg riskant om het implantaat eruit te halen of om te opereren op de ouderwetse manier om de ader te dichtten, want dan zou ze een heftige bloeding kunnen krijgen en op de operatietafel overlijden.

Ondertussen hadden wij Mira zover dat ze 1,5 kilo was aangekomen door lievelingskostjes en recoveryvoer. Op vrijdag 17 november begon ze ineens te trillen en te waggelen. Giorgia raadde aan nog wat medicatie te geven, maar dat was te laat. René ging Jara uitlaten rond 21.00u. Toen René terug kwam met Jara en Mira riep om haar uit te laten kregen we geen antwoord. Ik kreeg een voorgevoel en zei: “René, ze is overleden...”

Mira werd zaterdag door de cardioloog opgehaald om sectie te verrichten. Ze is maar 2 jaar en 1 week geworden, ik had haar meer gegund, maar wij weten diep in ons hart dat ze die 2 jaar heel gelukkig is geweest en dat wij alles hebben gedaan om haar te helpen.

Wij danken iedereen die ons en Mira hebben bijgestaan, we hebben daar heel veel steun aan gehad! Het zou fijn zijn als we zouden kunnen onderzoeken of en hoe dit erfelijk is, dat is heel belangrijk voor de gezondheid van de Schapendoes.

Marjon, Rene

Universiteit Utrecht

Mijn naam is Giorgia Santarelli, ik ben Diplomate van het European College of Veterinary Internal Medicine, subspecialisatie veterinaire cardiologie. Ik werk sinds iets meer dan drie jaar als veterinaire cardioloog aan de Universiteit van Utrecht

Ik had het genoeg Mira als patiënt te hebben, haar te leren kennen toen ze voor en vlak na de katheterisatie geen klinische symptomen had, en toen ze later erg ziek was van haar hartfalen. Ze was ontzettend lief, ik moet zeggen dat ze echt mijn hart raakte en het was echt moeilijk te accepteren dat ze zo'n ernstige complicatie had ontwikkeld na de procedure. Wij streven er altijd naar onze patiënten de best mogelijke zorg te bieden, in de hoop hun leven positief te beïnvloeden. Dit is een procedure die in de meeste gevallen succesvol is met een laag percentage complicaties. Helaas kunnen deze nog steeds voorkomen, zoals in Mira's geval. Ik moest ook rouwen om haar verlies, maar dat was natuurlijk niets vergeleken met wat haar lieve baasjes moesten doormaken. Door de strikte follow-up die haar toestand vereiste nadat de complicatie zich had ontwikkeld, heb ik een speciale band met hen opgebouwd. Hun liefde voor Mira en voor het ras zette mij aan om mijn frustratie om te zetten in een drive om mijn praktijk en hopelijk de toekomst van andere Schapendoezen te verbeteren.

Daarom besloot ik, met de hulp van Marjon, René en Mariska, de Vereniging hun medewerking te vragen om een efficiënt screeningsprogramma op te zetten waarbij alle dierenartsen die nieuwe nesten beoordelen betrokken zijn, zodat de ziekte in een vroeg stadium kan worden opgespoord voor de beste behandeling, en om samen met mijn collega's van de universiteit onderzoek te doen naar de genetische achtergrond van de aandoening. Hiermee hopen we de manier van overdracht door verschillende generaties honden te begrijpen, en hopelijk tot waardevolle conclusies te komen die kunnen bijdragen tot een gezonde fokkerij en het voorkomen of op zijn minst verminderen van de ziekte.

In deze setting willen we aangetaste honden bestuderen, maar ook gezonde volwassen Schapendoezen om bloed (of speeksel) monsters te verkrijgen voor het genetisch onderzoek. Tegelijkertijd willen we bij minstens 40 van hen echocardiografie uitvoeren, om specifieke echografische waarden voor het ras te kunnen geven, die nog niet beschikbaar zijn (momenteel gebruiken we waarden verkregen uit een grote, gemengde populatie van gezonde honden van verschillende rassen), wat kan helpen om met meer nauwkeurigheid vast te stellen wanneer het hart vergroot is en dus de ziekte beter in kaart te brengen om de beste behandelingsmogelijkheden te bepalen. We hopen via deze nieuwsbrief zoveel mogelijk honden te werven. Als uw huisdier een gezonde Schapendoes is in de leeftijd van 1 tot 7 jaar en u geïnteresseerd bent in deelname, aarzel dan niet om contact met de Vereniging op te nemen. Er zijn geen kosten voor de echo en de Vereniging zal ons economisch helpen om een DNA-bank aan te leggen. Als u een nestje Schapendoezen heeft dat u door ons wilt laten beoordelen om de aanwezigheid van de ziekte uit te sluiten, zijn daar ook mogelijkheden voor. Giorgia Santarelli

Wat, voor wie, waar, kosten?

Studie 1: Echografie. *alle gezonde Schapendoezen van 1 tot 7 jaar. *Onderzoek van PDA lijdens. Er wordt geprobeerd om zonder te scheren de echo te maken, indien dat niet lukt wordt alles in het werk gesteld zo onzichtbaar mogelijk een klein stukje haar te verwijderen. Je hoeft geen VNS lid te zijn!

Studie 2: Genetisch onderzoek en mogelijk ontwikkelen van DNA test.

Voor wie: *alle gezonde Schapendoezen van 1 tot 7 jaar. Je hoeft geen VNS lid te zijn!

*Levende Schapendoezen met een PDA die niet bij de Universiteit van Utrecht zijn behandeld.

Ook vanuit het buitenland kan DNA worden ingeleverd.

*Fokkers met een nestje jonge Schapendoezen. Bij jonge pups nemen we geen bloed af, dat is te invasief. Als een puppy een hartruis heeft kan een echo worden uitgevoerd, en bij bevestiging PDA zal bloed of speeksel voor DNA worden afgenomen en mogelijkheden voor behandeling besproken

Waar: Universiteitskliniek Utrecht.

Wanneer: Planning volgt z.s.m. na de inschrijfperiode.

Kosten: De kosten van de echos worden door de Universiteit gedragen, de kosten voor de DNA bank en screening van de nestjes zullen worden gedragen door de VNS, met een bijdrage van de Stichting Schapendoes 1947.

Aanmelden, donaties en informatie: populatiebeleid@schapendoes.nl

Universiteit Utrecht

Stichting Schapendoes 1947

